

Tuutikki Tolonen

AGNES

JÄ VARJO IKKUNASSA

WSOY

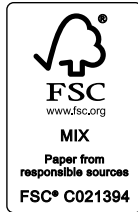

*Kuvittanut
Kati Vuorento*

Sarjassa aiemmin ilmestynyt:

*Agnes ja unien avain
Agnes ja huvilan salaisuus*

*Kirjailija kiittää Taiteen edistämiskeskusta
kirjoitustyön mahdollistamisesta.*

Teksti © Tuutikki Tolonen ja WSOY 2022

Kuvat © Kati Vuorento ja WSOY 2022

Werner Söderström Osakeyhtiö

ISBN 978-951-0-48241-4

Painettu EU:ssa

Tuutikki Tolonen

**AGNES
JA VARJO
IKKUNASSA**

*Kuvittanut
Kati Vuorento*

**WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI**

Iida H:lle

Prologi

Rauhala, lokakuu 1938

Hugo sulki silmänsä, mutta oikeastaan hän olisi halunnut sulkea korvansa. Koko talo kopisi ja metelöi hänen ympärillään. Amelie-tädin askeleet paukahtelivat lattiaan yläkerran aulassa, sieltä ne etenivät portaisiin. Kohta ne olisivat alakerran eteisessä ja heti sen jälkeen täti astuisi saliin, jossa Hugo istui mustan, kiiltävän pianonsa ääressä. Tädin mukana juoksi pelästynyt palvelija. Hänen askeleensa olivat nopeat ja hermostuneet. Ihmeellistä, miten pelkästään askeleita kuuntelemalla saattoi arvata, kuka määräsi ja kuka totteli.

Hugo itse ei sen enempää määrännyt kuin totellutkaan. Kaikkein mieluiten hän olisi vain halunnut olla rauhassa. Se oli tietysti mahdotonta, varsinkin nyt, kun hänen kaksoissisarensa Agnes Maria oli lähetetty pois. Outoa kyllä siitä oli seurannut, ettei Hugo saanut olla enää hetkeäkään omissa oloissaan. Aina joku ilmaantui paikalle kysymyksineen: Miten Hugo-herra voi tänään? Joko

kuume on laskenut? Ei kai nuoriherra ole menossa ulos? Tänään on liian kolea sää, parasta pysytellä sängyssä koko päivä ja syödä lämmintä kasviskeittoa.

Hugo irvisti, kun ajattelikin kasviskeittoa. Resepti oli saatu joltain niistä sveitsiläisistä lääkäreistä, joita isä oli tavannut matkoillaan. Keiton tarkoitus oli vahvistaa Hugoa, mutta tuloksia ei näkynyt. Hugo oli aivan yhtä kalpea ja voimaton kuin ennenkin.

Yhtäkkiä tädin askeleet portaissa pysähtyivät ja lähtivätkin kopisemaan takaisin ylös. Palvelijan nopeat, lyhyet askeleet seurasivat. Hugo avasi yllättyneenä silmänsä. Hänellä oli sittenkin vielä hetki aikaa.

Hän laski kädet pianon koskettimille ja painoi pehmeästi. Hän kuunteli, kokeili sitten viereisiä säveliä. Hän halusi löytää niistä saman kuvan, joka hänellä oli mielessään. Se oli eräs tietty hetki yli vuoden takaa, siinä oli tuulta, aurinkoa ja ruispelto, Agnes Maria ja Algot. Mutta miltä hetki kuulosti? Hänen sormensa liikkuvat koskettimilla ja etsivät.

Se päivä oli ollut hyvin tuulinen. Tuulenpuuska oli nykäissyt suortuvia sisaren uudesta kampauksesta ja tarttunut sitten aikuismaisena, tumman hameen helmaan. Agnes Maria oli nauranut, hän oli näyttänyt onnelliselta. Sisaren naurua Hugo kaipasi eniten. Hän ei ollut kuullut sitä moneen kuukauteen.

Sisaren vieressä oli seissyt Algot nukkavieruna kuluneissa ja paikatuiissa vaatteissaan, mutta hymyilevänä ja ystävällisenä

kuten aina. Suru tuntui yhtäkkiä niin puristavalta, että Hugon kädet pysähtyivät, mutta vain muutamaksi sekunniksi. Sitten hän henkäisi syvään ja palasi päättäväisesti muistoon: tuuli, ruispelto, Agnes Marian hiukset ja nauru. Ja Algot, joka oli seissyt Agnes Marian vieressä. Hugo itse oli katsonut kaikkea kameran läpi, tietenkin. Hän oli tarkentanut kuvan ja sanonut: ”Katsokaa tännepäin!” Sitten hän oli kääntänyt kameran laukaisijaa, oli kuulunut naksahdus. Niihin aikoihin hän ei ollut lähtenyt minnekään ilman kameraansa. Mutta se oli ollut tietysti ennen kuin kaikki muuttui. Nyt Hugo ei ollut enää kuukausiin ottanut yhtään valokuvaa.

Hugo tarttui lyijykynään ja merkitsi uudet nuotit viivastolle. Sävelmä oli vielä kesken, mutta joka päivä se kasvoi.

Samassa keittiöpuoleiset salinovat lennähtivät auki. Hugo hätäkähti ja pudotti kynän lattialle. Amelie-täti oli tullut alakertaan toista reittiä, palvelijain portaikon kautta, eikä Hugo siksi ollut kuullut mitään.

”Hugo, miksi sinä soitat pianoa tähän aikaan?” täti huudahti samalla, kun asteli salin läpi.

Hugo ei vastannut, mutta ei täti vastausta odottanutkaan. Hän jatkoi:

”Nythän on iltapäivälevon aika. Sinä muistat varmasti, mitä lääkäri sinulle sanoi. Sinun on säästettävä voimia.”

Hugo nyökkäsi vaisusti. Hän toivoi, ettei täti huomaisi sävellystä.

Tädin mielestä Hugon piti keskittyä harjoittelemaan mestareiden teoksia, ei tuhлата aikaa omiin tuherteluihin.

”Mikä tuo on?” Amelie-täti kysyi terävästi ja nyökkäsi Hugon nuottiin päin.

”Ei mikään”, Hugo vastasi. ”Pelkkä harjoitus. Yritän jäljentää yhtä sävelkulkua, jota opettelen.”

Amelie-täti rypisti otsaansa.

”Kai sinä harjoittelet jotain isäsi syntymäpäiväjuhliin? Sinähän tiedät, mistä Magnus pitää. Hän ei halua mitään yllätyksiä. Harjoittele jotain, minkä hän tunnistaa.”

Hugo nyökkäsi.

”Tuleeko Agnes Maria kotiin isän syntymäpäivään mennessä?” hän kysyi.

”Katsotaan nyt. Voi olla, ettei hän pääse vielä tulemaan. Hänellä on paljon tehtävää Gerda-serkun luona.”

”Minä luulin, että hän on siellä vain kyläilemässä”, Hugo sanoi, mutta hänen äänensä oli ponneton.

Keittiöstä kuului vaimea kiljahdus ja sitten räsähdys. Jotain oli tipahtanut lattialle. Täti käännähti äänen suuntaan.

”Se uusi keittiöpiika on mahdoton! Rikkoo joka päivä jotain. Minä sanoin hänelle aamulla, että kaikki vähennetään hänen palkastaan. Voitko kuvitella, että hän alkoi itkeä? Kuka muu siihen olisi syyllinen, jos ei hän itse? Minunko se pitäisi maksaa?”

Täti pudisti päätään tuhtuneena.

”Minä menen katsomaan, mitä tällä kertaa rikkoontui. Ja sinä: mene saman tien päivälevolle. Pianoa voit soittaa torstaisin, kuten on sovittu. Lääkärihän sanoi, että soittaminen kiihdyttää sinua liikaa.”

”Ei soittaminen kiihdytä minua”, Hugo mutisi, mutta täti oli jo kääntänyt selkensä ja lähtenyt kengät kopisten kohti keittiötä.

Hugo sulki silmänsä ja yritti saada uudestaan kiinni muistikuvastaan. Tunnelma oli kuitenkin poissa ja kuva hänen mielestään haihtunut kuin usva. Hän ei päässyt enää pois tästä koristeellisesta salista, ei tästä ajasta eikä paikasta, portti oli sulkeutunut. Hän kuuli vain askelia ja kolinaa, vihaisia ja pelästyneitä ääniä keittiöstä. Hän huokaisi ja avasi silmänsä. Sitten hän otti nuottilehden käteensä, taitteli sen neljään osaan ja työnsi taskuunsa.

1. Kesäkursseja ei voi paeta

Agnes asteli unisena salin poikki kohti omaa huonettaan. Oli täysin mahdotonta nukkua pitkään talossa, jossa oli meneillään lasten kesäleiri. Kuinka aikaisin he oikein aloittivat? Aamuyöllä, kenties? Leiri oli ollut jo täydessä vauhdissa, kun Agnes oli raahustanut kohti keittiötä Ossi kintereillään. Koko homma oli luultavasti äidin salajuoni, jonka tarkoitus oli varmistaa, ettei Agnes voisi nukkua pitkään edes kesälomalla.

Agnes vilkaisu ulos salin korkeista ruutuikkunoista. Leiriläiset kantoivat pitkiä pöytiä Rauhalan etupihalle. Jospa he mekkaloisivat loppupäivän ulkona.

Ossi oli jäänyt keittiöön jatkamaan koiranuniaan, mutta Agnes asteli salista hämärään eteiseen ja siitä omaan huoneensa. Hän oli valinnut huvilan kaikista huoneista omakseen saman, jossa isomummi oli asunut. Äidinkin mielestä se oli ollut itsestään selvää:

isomummi Agnes Marian kammarissa asui nyt hänen tyttärentyttärensä tytär Agnes. Vaikka Agnes oli ehtinyt tavata isomummin vain yhden ainoan kerran, tuntui kuin he olisivat jollain merkillisellä tavalla tunteneet toisensa. Oikeastaan tuntui kuin he olisivat olleet ystäviä.

Isomummin huone oli ehdottomasti kaunein huone, jossa Agnes oli koskaan asunut. Hän rakasti huoneen leveitä, harmaita lattialautoja, katon koristerosettia ja kaakeliuunia, jonka kylkeen oli maalattu kissankelloja. Hän rakasti isomummin vanhaa, laukukaspeillistä vaatekaappia sekä siroa, pähkinäpuista kirjoituspöytää korkean ruutuikkunan edessä. Joka kerta huoneeseen astuessaan Agnesistä tuntui, kuin hän olisi astunut satuun.

Agnes rojahti säkkituoliinsa ja huokaisi. Tästä hetkestä oli kuitenkin satu kaukana. Hän kaivoi puhelimen taskustaan. Oli kerrottava Pullalle, että Agnes oli juuri ilmoittanut hänet valokuvauskurssille, eikä Pulla välttämättä ilahtuisi asiasta.

Mutta mitä muuta Agnes muka olisi voinut tehdä? Kurssi oli tullut hänen kotiinsa ja napannut Agnesin, vaikka hän oli aina inhonnut kesäkurssseja. Seuraavaksi kesäkurssi nappaisi Pullan. Agnes alkoi kirjoittaa.

Hei Pulla, yllätys! Sinut on ilmoitettu KESÄKURSSILLE. Se alkaa huomenna klo 10 Rauhalassa. Omat eväät mukaan. Saat kameran lainaan täältä. Se on siis valokuvauskurssi.

Agnes lähetti viestin ja laski puhelimen syliinsä. Vastaukseen

tuskin menisi kauaa, joten hän voisi hyvin odotella säkkituolissaan. Hän otti mukavamman asennon. Säkkituoli ei sopinut yhteen minikään kanssa huoneessa, mutta Agnes ei luopuisi siitä koskaan. Se oli hänen ajattelu- ja turvapaikkansa, oli ollut siitä asti, kun hän oli saanut sen joululahjaksi yli kolme vuotta sitten äidiltä ja isältä. Äidiltä ja isältä, tosiaan! Nykyään ajatus tuntui oudolta: äiti ja isä antamassa yhdessä lahjaa yhteiselle tyttärelleen heidän kaikkien kolmen kodissa.

Sitten isä oli muuttanut Unkariin, ja säkkituoli Agnesin ja äidin mukana Helsingistä ensin Harmalan keskustaan ja sitten tänne vanhaan, kauniiseen puuhuvilaan, jonka he olivat yllättäen saaneet perinnöksi isomummilta. Mutta varmasti säkkituoli sopeutuisi tänne siinä missä kaikkialle muuallekin. Sehän näyttikin ihan Barbapapalta.

Agnesin puhelin alkoi soida. Agnes painoi vihreää luuria ja sanoi reippaasti:

”Huomenta Pulla! Minä tässä jo odottelinkin soittoasi.”

Linjan toisesta päästä kuului naurahdus.

”Arvasitko, että haluaisin kuulla lisää siitä kesäkurssista?”

Pulla kysyi.

Hän ei onneksi kuulostanut vihaiselta. Pulla ei tosin koskaan kuulostanut vihaiselta.

”No, sinähän tiedät, että äidin paras ystävä Silvia on tullut Rauhalaan”, Agnes aloitti.

”Tietysti. Se valokuvaaja”, Pulla sanoi.

”Juuri niin, ja Silvia haluaa pitää Rauhalassa kesäkurssin, koska hänellä on apuraha tai jotain.”

”Mitä, maksaako hän meille, että tulemme kurssille?” Pulla ilahtui.

”Äh, Pulla, ei tietenkään. Mutta koska Silviällä on apuraha, sinun ja minun ei tarvitse maksaa siitä, että menemme sinne kurssille, tajuatko? Me saamme kesäkurssin ilmaiseksi. Pelkkää voittoa.”

Linja oli hetken hiljainen. Sitten Pulla sanoi:

”Minä en kyllä edes tiennyt, että me halusimme mennä kesäkurssille.”

”Emmehän me oikeastaan halunneetkaan”, Agnes myönsi.

”Tässä on jotain outoa”, Pulla sanoi. ”Miksi me sitten menemme valokuvauskurssille?”

”Valokuvaushan saattaa olla hauskaa”, Agnes aloitti. ”Toiseksi: Silvia on kiva. Ja lisäksi kurssi kestää vain viikon. Yhden vaivaisen pikku viikon koko pitkästä kesälomasta.”

”Onko vielä lisää hyviä syitä?” Pulla kysyi epäröiden.

”No, tämä seuraava on luultavasti paras”, Agnes sanoi ja huokaisi. ”Oikeastaan äiti sanoi, että minun on pakko mennä sinne. Kurssille ilmoittautui vain kolme osallistujaa, ja se on liian vähän. Silvia ei halua perua kurssia, ja äiti sanoi, että minun pitää auttaa. Silvia on kuitenkin minun kummitätini. Ja sitten minä ajattelin, että varmaan sinäkin haluat auttaa.”

Pulla naurahti.

”Ahaa, vai että haluan? Miten tulit ajatelleeksi juuri minua?”

”Koska minä tiedän, että sinä välttelet kesäkursseja ihan kuten minäkin, ja siksi sinulla on melko varmasti juuri nyt aikaa”, Agnes vastasi. ”Esimerkiksi Alexia ei kannata edes kysyä, koska hän on koripalloseuralla kaksi viikkoa ja sen jälkeen varmaan noin sadalla muulla urheiluseuralla kesän loppuun asti.”

Pulla alkoi nauraa, ja Agnes jatkoi:

”Sitä paitsi tähän on oikeastaan pelastustehtävä. Meidän pitää pelastaa Silvian kesäkurssi.”

”Pelastustehtävä on kyllä hyvä syy mennä kesäkurssille”, Pulla totesi. ”Hyvä on. Minä tulen. Sitä paitsi isä varmasti ilahtuu. Isän mielestä kesäkurssi on juuri oikeanlaista lomaviihtoa.”

”Oikeastaan tämä on lahja sinun isällesi”, Agnes sanoi.

”Teen tämän vain sinun ja isäni vuoksi”, Pulla sanoi. ”Ja ehkä Alexinkin, koska hänellä on niin kova kiire niiden muiden leirien kanssa.”

”Ja Silvian vuoksi. Älä unohda Silviaa”, Agnes muistutti.

”Totta. Teen tämän kaikkien muiden paitsi itseni takia”, Pulla vastasi ja Agnes purskahti nauruun.

”Onko vielä jotain muuta, mitä voin tehdä jonkun puolesta?” Pulla kysyi.

”Ehditkö tulla tänään tänne?” Agnes kysyi. ”Minun pitää auttaa Silviaa kantamaan pöytiä ja sen sellaista, äiti on myöhään töissä.”

”Syön ensin aamupalaa ja tulen sitten”, Pulla sanoi.

”Hyvä!” Agnes sanoi. ”Ja kiitos.”

”Mistä?” Pulla kysyi.

”Kun tulet sille kurssille. Kun autat.”

”Ole hyvä. Minä nyt vain olen tällainen, että haluan pelastaa kaikkien kummitädit”, Pulla sanoi. ”Nähdään kohta.”

Sitten hän sulki puhelimen.

”Miten voikaan lastenkirja olla näin hyvä?!”

– KIRJOIHIN KADONNUT -BLOGI
AGNES JA HUVILAN SALAISUUS -ROMAANISTA

Rauhalan huvila muuttuu kesällä leirien pitopaikaksi. Valokuvakurssilla Agnesin kuvaan tallentuu outo varjo, aivan kuin joku seisoi tyhjän huoneen ikkunassa. Ja kuvataideleirin piirustuspinon ilmestyy töitä, joita kukaan ei tunnista omakseen. Onko suvun huvilalla lisää salaisuuksia kerrottavanaan?

Alakouluikäisille suunnattu Agnes-sarja liikkuu kutkuttavasti yliluonnollisen ja tavallisen arjen välimaastossa. Sarjan avausosa *Agnes ja unien avain* sai Lasten LukuVarkaus -palkinnon ja oli Runeberg Junior - sekä Arvid Lydecken -palkintoehdokkaana.

